

**Tibor Szathmáry, CARTOGRAPHICA HUNGARICA, V,  
Tatabánya, 1992.**

În ultimele decenii remarcăm pe plan mondial un interes sporit pentru cercetarea și valorificarea hărților vechi, devenite rarități prețioase prin distrugerile repetate la care au fost supuse de-a lungul timpului. Tot mai mulți specialiști sunt atrași de acest domeniu, aflat undeva la granița dintre istorie și geografie, dintre știință, artă și o fantezie nemărginită.

Printre școlile naționale de istorie a cartografiei din țări cu tradiție se numără și cea maghiară, a cărei activitate se materializează în elaborarea de cărți, cataloage și în organizarea de întâlniri cu participare internațională.

De curând, în Ungaria apare și o revistă specializată: Cartographica Hungarica, aflată în prezent la cel de-al cincilea număr. Inițiatorul și sufletul ei este pasionatul istoric Tibor Szathmáry, cunoscut pe plan european și ca autor al unei lucrări de referință, intitulată *Descriptio Hungariae. Magyarország és Erdély nyomatott térképei 1477-1600*. Multe din hărțile prezentate provin din bibliotecile și arhivele Italiei, țară în care Tibor Szathmáry și-a desfășurat activitatea mai mult de un deceniu.

Pe lângă o ținută grafică remarcabilă, revista are un conținut științific pe măsură, de factură academică, autorii articolelor (din Ungaria sau din străinătate) abordând teme majore ale istoriei cartografiei, atât din spațiul maghiar, cât și din cel dunărean în general.

Iar satisfacția profesională ne sporește când observăm că frecvența teritoriilor nord dunărene prezentate de maeștrii de demult ai hărții este cu mult mai mare decât ne închipuim.

Paralel sunt puse în valoare hărți vechi, unele purtând însemnul valoric al unicatului, existente în instituțiile de profil din întreaga Europă. Astfel, pe coperta ultimului număr apare o hartă manuscris, excelent reprodusă. Într-o notă a redacției ni se semnalează că face parte dintr-un manuscris pe pergament, de proporții mai mari, dedicat artei militare și instrumentelor de război, realizat pare-se spre sfârșitul secolului al XIV-lea și că a ajuns după multe peripeții la Biblioteca Națională din Paris.

Valoarea hărții constă în ilustrarea înaintării turcești în Peninsula Balcanică. Se observă cum Bizanțul devenise o insulă creștină într-o mare otomană. Acest document cartografic, de valoare inestimabilă, atinge și spațiul nord-dunărean, numele de Valahia fiind repetat de mai multe ori.

De altfel, cercetătorul român Ion Dumitru-Snagov a dedicat acestui subiect o amplă monografie, intitulată *Țările Române în secolul al XIV-lea*.

Codex Latinus Parisinus, apărută în 1979 în editura Cartea Românească. Fără a intra în amănunte și neavând pretenția de a lămuri controversele (de altfel firești) apărute între specialiști cu privire la locul de redactare a hărții sau la unele localizări, este clar că ne aflăm în fața unui izvor de primă mărime al istoriei românilor.

Pentru această reușită publicistică îi felicităm sincer pe colegii din Ungaria, dorindu-le să scoată cât mai multe numere, în ciuda greutăților financiare cu care se confruntă și ei.

Totuși, în calitate de slujitori ai istoriei ne punem o întrebare cel puțin firească: oare, nu ar fi necesară și la noi în țară o mai serioasă și mai constantă preocupare în fascinantul domeniu al hărții vechi?

**Măriuca Radu**